

OLIIY TA'LIMDA TALABALAR DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHDA XORIJIY O'QUV DASTURLARINING AHAMIYATI

Sharof Rashidov

nomidagi SamDU Maktabgacha va Boshlang'ich ta'lim fakulteti

Umirova Navruza Mamasoliyevna

doktaranti fakultetlararo pedagogika kafedrası

Annatasiya: Ushbu maqolada bugungi kunda oliy ta'limda xalqaro tajribalarda sinalgan xorijiy dasturlar orqali o'qitish tizimi talabalar tafakkurini shakllanishidagi ahamiyati hamda milliy dasturlar bilan hamkorlikda o'qitilishining samarali jihatlari yoritilgan.

Annotation: This article highlights the importance of the education system in the formation of students' thinking through foreign programs tested in international experiences in higher education today, as well as the effective aspects of training in cooperation with national programs.

Аннотация: В данной статье освещается значение системы образования в формировании мышления студентов через зарубежные программы, апробированные в международном опыте высшего образования сегодня, а также эффективные аспекты обучения во взаимодействии с национальными программами.

Kalit so'zlar: Xorij tajribalari, o'quv dasturlar, xususiy institutlar, tajriba almashish, hamkorlikdagi ta'lim, qo'shma dasturlar, dunyoqarash, tafakkur, ilmiy fiklash, ilmiy o'sish.

Key words: Foreign experiences, educational programs, private institutions, exchange of experience, cooperative education, joint programs, worldview, thinking, scientific thinking, scientific growth.

Ключевые слова: Зарубежный опыт, образовательные программы, частные вузы, обмен опытом, кооперативное обучение, совместные программы, мировоззрение, мышление, научное мышление, научный рост.

Ma'lumki so'ngi yillarda ta'lim sifatini oshirish hamda o'qitish tizimini jahon talablari darajasiga yetkazish uchun talaygina qaror va qonunlar ishlab chiqilmoqda va bosqichma-boshqich amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 20.04.2017 yildagi PQ-2909-sonli "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risidagi" qarori, hamda 05.06.2018 yildagi PQ-3775-sonli "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish

va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohatlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi" qarorlariga muvofiq oliy ta'lim o'qitish tizimini modul kredit tizimiga otkazish va xalqaro tajribalarda samarali ta'lim bilan tanilgan usullardan va o'quv dasturlaridan foydalanishni taqozo qiladi. Bunda oliy ta'limda xorijiy qo'shma dasturlar, nodavlat institutlar faoliyatini yanada kengaytirishga keng imkoniyat yaratildi. Bunda ilk ko'zda tutilgan maqsad xorijiy standartlar talablariga javob bera oladigan kadrlarni yetkashi, ta'lim berish va xorijda ta'limni davom ettirishni taqozo qiladi.

Bugungi kunda ta'lim oldida turgan asosiy dolzarb masala sifatli ta'limni yaratish buning uchun kerakli bo'lgan barcha sharoitlarni yaratish hamda xorijiy dasturlarni milliy dasturlar bilan uyg'unlikda ishlab chiqish va amalda qo'llashdir. Talaba yoshlarni sifatli va zamonaviy ta'lim olishlari uchun zarur bo'lgan innovatsiyalarni, texnologiyalarni va ta'lim modellarini ta'limda qo'llashni talab qiladi. Bunga inqilob qadar shart-sharoitlar yaratilmoqda va mavjud sharoitlardan kelib chiqib tashkil etilmoqda.

Oliy ta'limda xorijiy o'quv dasturlarni yagona dastur va qo'shma dastur sifatida qo'llanilishi talaba yoshlarni zamonaviy fikrlashga hamda ilmiy tafakkurlarini shakllantirishga xizmat qilishi lozim. Bunda milliy tarbiyani zamonaviy ta'lim bilan hamohanglikda uyg'unlashishi yoshlarni xorijiy tajribalarda sinalgan ta'limni olishini ta'minlaydi. Talabalar dunyoqarashini shakllanishiga eng kata va muhim ta'sir ko'rsatadigan, o'stiradiga va shakllantiradigan omillardan biri bu o'quv fan dasturlaridir, chunki oliy ta'limda asosiy faoliyat ta'lim olish va ta'lim berish bo'lganligi uchun talaba yoshlar fikrlash atmosferasi o'quv fanlari asosida kengayadi va boyitiladi. O'quv fanlar esa o'z navbatida o'quv dasturlar asosida tayyorlanadi va talabalarga nazariy va amaliy bilimlar bilan beriladi, yuqoridagi unsurlar talaba yoshlarni ta'lim olish faoliyatini boyishini va qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi. Oliy talim talabalarni ilmiy dunyoqarashini shakllanishiga zamin yaratar ekan bugungi global hayotda xorijiy dasturlarga ehtiyoj ortib bormoqda va talimda milliy o'quv dasturlarimiz bilan bir qatorda vaqolaversa uyg'unlikda foydalanilmoqda. Bu o'z navbatida ta'limda raqobatni va intellektual almashinuvni ta'minlaydi.

Oliy talimda xorijiy dasturlardan milliy dasturlarimizga mos keladigan modellari va umuman bizning mintalitetimizga yangilik bo'lgan dasturlardan foydalanish talaba yoshlarda dunyoviy bilimlarni yangicha usulda o'zlashtirishi yoki xorijiy davlatlardagi tengdoshlari bilan bir xil fikrlashini ta'minlaydi. Shuningdek bugungi davr talabalaridan kelib chiqib yangi mutaxassisliklarni egallashi va kasb egallashdagi jahon tajribalarini bema'lol egallashlari imkoniyatini beradi. Zamonaviy bilimlarni milliy tarbiya va mintalitetimizga moslashtirib egallashadi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, Xorijiy o'quv dasturlarni oliy ta'lim boshqichiga qo'llash yosh avlodga zamon talablari darajasidagi kasblarni egallashi va teran dunyoqarashga

ega bo'lishi va zamon bilan hamnafaslikda faoliyatini olib borishi jamiyatni yuksalishiga va ravnaq topishiga o'z hissasini qo'shigan bo'ladi.

Har bir davrda yangi innovatsiyalarni ta'limga kirib kelishi bir xillikdan uzoqlashishi va yangiliklarga intilib yashashi, hamda tayyor turishini ta'minlaydi. Xalqaro tajribalarda sinalgan o'quv dasturlarni ta'limda qo'llanilishi talaba yoshlarda tirishqoqlikni, mehnatsevarlikni va mehnat faoliyati davomida doim harakatda bo'lishlikni va kreativlikni qolaversa o'z dolzarbligini yo'qotib borayotgan usullardan voz kechish, uni munosib tarzda yangi metodlarga almashtirishni taqozo etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 bet
2. Ergashov Doniyor Mahammad o'g'li. Yoshlar ongida manaviyatni shakllantirish. Ta'lim fidoiylari. 2022. 40-43bet.
3. Mamurov Akbar Narzulla o'g'li. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsiyalarni joriy etish. Ta'lim fidoiylari. 2022. 173-179bet.
4. Aleks Muur. Ta'lim berish va ta'lim olish: pedagogika, ta'lim dasturi va tarbiya. Rutledj. Ikkinchi nashr. 2012. 202-bet